

**UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Olomouc 2019

Nikola Marková

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Ústav speciálněpedagogických studií

Bakalářská práce
Nikola Marková

**Spolupráce speciálněpedagogických center
se základními školami**

Olomouc 2019

Vedoucí práce: PaedDr. Pavlína Baslerová

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedenou literaturu a zdroje.

V Olomouci dne.....

Nikola Marková.....

Děkuji PaedDr. Pavlíně Baslerové, za odborné vedení při psaní bakalářské práce, poskytování rad a materiálového podkladu k práci. Dále bych chtěla poděkovat pracovníkům a vedení všech dotazovaných základních škol.

Jméno a příjmení autora: Nikola Marková

Název bakalářské práce: Spolupráce speciálněpedagogických center se základními školami

Název v angličtině: Cooperation of special education centers with primary schools

Studijní obor: Speciální pedagogika pro 2. stupeň ZŠ, SŠ

Výtvarná tvorba se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí bakalářské práce: PaedDr. Pavlína Baslerová

Rok obhajoby: 2019

Anotace v češtině

Tato bakalářská práce se zabývá spoluprací speciálněpedagogických center se základními školami. Teoretická část této práce obsahuje charakteristiku žáka se speciálními vzdělávacími potřebami, vzdělávání těchto žáků v běžných školách, školskou legislativu a samozřejmě charakteristiku speciálněpedagogického centra. V praktické části je vypracován výzkum formou rozhovoru, dotazníku a jejich vyhodnocení.

Anotace v angličtině

This Bachelor thesis consist of the cooperation between special-education center and basic school. In the part of theory we can meet with a student characteristic and his special-educational needs, education this student at the classic school, schools legislation and special-education center characteristics. In the practical part is research in the form of interview and a questionnaire and research evaluation.

Klíčová slova: Žák se SVP, speciálněpedagogické centrum, základní škola

Klíčová slova v angličtině: pupil with special-educational needs, special education center, primary school

Obsah:

Úvod	7
TEORETICKÁ ČÁST	8
1. Žák se speciálními vzdělávacími potřebami	9
1.1 Charakteristika pojmu	9
1.2 Rozdělení dle druhu znevýhodnění	9
1.2.1 Žáci s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu zdravotního stavu	9
1.2.2 Žáci s vadami řeči	10
1.2.3 Žáci se specifickými poruchami učení, pozornosti a chování	10
1.2.4 Žáci z odlišných kulturních a životních podmínek	11
1.2.5 Žáci, jejichž mateřským jazykem není čeština	11
1.2.6 Žáci nadaní a mim. nadaní, pokud mají přidružené speciální vzdělávací potřeby	12
2. Vzdělávání žáků se SVP v běžných školách	13
2.1 Integrace, inkluze v základním vzdělávání	13
2.1.1 Integrace vs. Inkluze	15
2.2 Současné vzdělávání žáků se SVP	16
2.2.1 Vývoj legislativního řešení problematiky	17
2.2.2 Poskytování podpůrných opatření	19
3. Charakteristika SPC	25
3.1 Definice SPC	25
3.2 Historie vzniku SPC	26
3.3 Standartní činnosti SPC	27
3.4 Pravidla poskytování SPC	28
PRAKTICKÁ ČÁST:	30
4. Výzkumné cíle	31
4.1 Hlavní cíl	31
4.2 Stanovení výzkumných předpokladů	31
4.3 Charakteristika dotazníku, rozhovoru a zkoumaného souboru	31
4.4 Výsledky výzkumného šetření	33

4.4.1 Rozhovor	33
4.4.2 Dotazník	36
5. Diskuze	42
6. Závěr	43
Seznam použité literatury	43
Seznam internetových zdrojů	45
Seznam zkratk	47
Seznam tabulek a grafů	48
Seznam příloh	49

Úvod

Pro téma své bakalářské práce jsem si zvolila Spolupráci speciálněpedagogických center (SPC) se základními školami (ZŠ) a to z důvodu, že bych se v budoucnu ráda věnovala práci ve speciálněpedagogickém centru, popř. jiném poradenském zařízení. Proto bych ráda tuto problematiku a celkově všechny společné elementy dostatečně prostudovala a dozvěděla se co nejvíce o jeho systému fungování. V dnešní době je velmi aktuální téma inkluze, se kterou jsou neodmyslitelně spjata právě speciálněpedagogická centra. Mým cílem v této závěrečné práci bude dozvědět se co nejvíce o systému speciálněpedagogických center, komu a jak mohou pomoci. A zda jsou základní školy či sami klienti spokojeni se vzájemnou spoluprací.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou část, ve které nalezneme tři části. Žák se speciálně vzdělávacími potřebami, Vzdělávání žáků se speciálně vzdělávacími potřebami v běžných školách a Charakteristika speciálněpedagogického centra. V těchto kapitolách se dozvíme charakteristiku žáka se speciálně vzdělávacími potřebami, důležitou legislativu zaměřenou na školství a vzdělávání těchto dětí, poradenský přístup a diagnostický postup Speciálněpedagogických center. Další částí bakalářské práce je část praktická, která je zpracována kvantitativní formou v podobě dotazníku. Výzkum spočívá v zjištění jakým způsobem základní školy ale i speciálněpedagogická centra hodnotí vzájemnou spolupráci.

Teoretická část

V této části mé bakalářské práce se dozvíme kdo je vlastně žák se speciálně vzdělávacími potřebami a jak se takovýto žák může v dnešní době vzdělávat. Dále se dočteme o charakteristice a náplni práce speciálněpedagogického centra.

1 Žák se speciálními vzdělávacími potřebami

V této kapitole se dozvíme, co obnáší pojem žák se speciálně vzdělávacími potřebami, rozdělení dle druhu zdravotního postižení/ znevýhodnění nebo sociálního znevýhodnění.

1.1 Charakteristika pojmu

Podle české legislativy §16 školského zákona (561/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů) je dítětem, žákem, či studentem (dále jen „žák“) se speciálními vzdělávacími potřebami žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními, potřebuje poskytnutí podpůrných opatření vyplývajících z jeho individuálních potřeb na základě jeho zdravotního stavu, odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek.

Zdravotním postižením je pro účely tohoto zákona mentální, tělesné, zrakové nebo sluchové postižení, vady řeči, souběžné postižení více vadami, autismus a vývojové poruchy učení nebo chování. **Zdravotním znevýhodněním** označujeme zdravotní oslabení, dlouhodobou nemoc nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování, které vyžadují zohlednění při vzdělávání. **Sociálním znevýhodněním** rozumíme rodinné prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, nařízená ústavní výchova nebo uložená ochranná výchova, nebo postavení azylanta, osoby požívající doplňkové ochrany a účastníka řízení o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky podle zvláštního právního předpisu.

1.2 Rozdělení dle druhu znevýhodnění

Blíže se podíváme na jednotlivé druhy, tak jak je popisuje legislativa či vybraní autoři.

1.2.1 Žáci s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu zdravotního stavu

Dle §16, školského zákona jsou do této skupiny řazeni žáci tělesně, zrakově či sluchově postižení, žáci s lehkým mentálním postižením, žáci s kombinovanými vadami a žáci se

zdravotním oslabením, dlouhodobou nemocí či lehčími zdravotními poruchami vedoucím k poruchám učení.

1.2.2 Žáci s vadami řeči

Vadami řeči rozumíme poruchy zpracování jazykové informace, a to jak na jejím příjmu, tak při její produkci. Nejedná se o poruchy mluveného slova, které neovlivňují samotné porozumění jazyku a jsou způsobené jinými příčinami (například koktání či ráčkování), (Bendová, 2011). Spadá sem, řada různých vad řeči, například:

- 1) Afázie: porucha produkce nebo porozumění řeči.
- 2) Dysfázie: porucha produkce nebo porozumění řeči (lehčí než afázie).
- 3) Dysartrie: porucha artikulace.
- 4) Dyslalie: patlavost dětí u opožděného vývoje řeči.
- 5) Mutismus: němota.
- 6) Ataktická (Skandovaná) řeč u poruch mozečku.

1.2.3 Žáci se specifickými poruchami učení, pozornosti a chování

Bartoňová (2012) uvádí, že poruchy učení jsou poruchy způsobující učební obtíže v rámci vzdělávacího procesu, v důsledku nedostatečně rozvinutých schopností žáků. Mezi tyto poruchy řadíme:

- 1) Dyslexie: poruchu schopnosti naučit se číst běžnými metodami a porozumět čtenému textu.
- 2) Dysortografie: ztížená schopnost osvojit si pravopis.
- 3) Dysgrafie: obtíže s písemnou formou projevu.
- 4) Dyskalkulie: specifická porucha počítání a práce s matematickými symboly.
- 5) Dymúzie: porucha související s hudebními schopnostmi.
- 6) Dyspinxie: porucha charakteristická nízkou úrovní kresby.
- 7) Dyspraxie: porucha obratnosti.

Poruchami pozornosti rozumíme především:

- a) ADD (porucha pozornosti): vývojová porucha, která je typická problémy s udržením pozornosti při aktivitách. Charakteristické jsou problémy s organizací aktivit a řešením

úkolů vyžadujících pozornost, zapomětливость, snadné rozptýlení vnějšími podněty, obtíže při vnímání pokynů, obtíže jednat podle instrukcí a dokončit zadané úkoly.

b) ADHD (poruchu pozornosti s hyperaktivitou): vývojová porucha typická nepřiměřeným stupněm pozornosti, hyperaktivity a impulzivity. Problémy jsou často spojené s neschopností dodržovat pravidla chování a dělat opakovaně po delší časový interval určité pracovní výkony. Můžeme říci, že poruchy chování jsou negativní odchylky v chování od normy, kdy žák nerespektuje normy chování na stupni, který odpovídá jeho věku a rozumovým schopnostem, přestože ho chápe, rozumí mu, ale nepřijímá ho nebo se jím nedokáže řídit, protože v dané chvíli nebo trvale není schopen ovládat svoje chování. Poruchové chování obecně vymezují tři následující znaky (Vágnerová, 1999):

- 1) chování nerespektující sociální normy;
- 2) neschopnost udržovat přijatelné sociální vztahy;
- 3) agresivita jako rys osobnosti nebo chování.

1.2.4 Žáci z odlišných kulturních a životních podmínek

Jako další skupinu žáků se SVP uvádí §16, školského zákona žáky, kteří pocházejí z prostředí s nízkým sociálně kulturním statusem, žáci s nařízenou ústavní výchovou nebo žáci s nařízenou ochrannou výchovou. (Zákon 561/2004 Sb., §16)

1.2.5 Žáci, jejichž mateřským jazykem není čeština

Dále §16, školského zákona říká, že mezi žáky z odlišného kulturního prostředí a životních podmínek spadají i žáci, jejichž mateřským jazykem není čeština. Jsou to žáci z rodin cizinců, kteří pobývají na území České Republiky na základě práva k pobytu nebo na základě oprávnění za účelem výzkumu. A dále žáci z rodin azylantů, osob požívajících doplňkové ochrany, žadatelů o udělení mezinárodní ochrany nebo osob požívajících dočasné ochrany. (Zákon 561/2004 Sb., §16)

1.2.6 Žáci nadaní a mimořádně nadaní, pokud mají přidružené speciální vzdělávací potřeby

Žáci nadaní a mimořádně nadaní tvoří na základě vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných samostatnou skupinu. Za nadaného žáka se považuje žák, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Za mimořádně nadaného žáka pak žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Žáci nadaní a mimořádně nadaní jsou považováni za žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jen v případě, že mají přidružené speciální vzdělávací potřeby. Typicky žáci s takzvanou dvojí výjimečností. Mezi nejobvyklejší kombinace rozumového nadání a speciálních vzdělávacích potřeb patří:

- 1) Nadání a specifické vývojové poruchy učení (například dyslexie, dysortografie, dysgrafie).
- 2) Nadání a poruchy pozornosti (ADHD, ADD).
- 3) Nadání a Aspergerův syndrom.

2 Vzdělávání žáků se speciálně vzdělávacími potřebami

Vzdělávání žáků se SVP prošlo a stále prochází neustálými změnami, transformacemi a to jak v legislativní formě, tak v praxi. Tato kapitola obsahuje vysvětlení pojmů integrace a inkluze, důležité legislativní dokumenty a vůbec vše co obnáší vzdělávat žáka se SVP.

2.1 Integrace, inkluze v základním vzdělávání

Novosad (2000) říká, že integrací se rozumí začleňování či spojování určitých částí v jeden celek. Tím se dotýkáme hlavně řešení problematiky soužití intaktních (zdravých) jedinců, a lidí se sociálním a zdravotním znevýhodněním. Jejich postoje tolerance a intolerance, jejich kořeny, vývoj, dynamika a sociokulturní dimenze jsou v procesu pozitivního ovlivňování společného žití lidí s postižením a lidí intaktních nepochybně důležitým hlediskem. Dalšími faktory, které ovlivňují toto soužití, jsou procesy informační, sociálněkomunikační, adaptační, kooperační a další. V teoretickém i praktickém řešení problematiky integrace lze vysledovat dva základní směry:

Asimilační směr je charakterizován požadavky typu integrace, musí být záležitostí znevýhodněných lidí, musí vyjadřovat vztah k hodnotovému systému společnosti, akceptovat předpoklad, že chování a jednání majority je správné a přijatelné. Integrace má reprezentovat ztotožnění lidí s určitým znevýhodněním spolu s lidmi intaktními. Základní podmínkou integrace je přijetí psaných i nepsaných norem existence intaktní společnosti. Hlavním způsobem řešení integrace je začlenění znevýhodněných lidí do zařízení pro intaktní. V tomto pojetí je integrace spojením lidí se znevýhodněním s intaktní společností. Pro uvedený typ jsou typická spíše rychlá, praktická, organizační a legislativní řešení než systémová opatření (teoretická příprava).

Adaptační směr se dá vystihnout několika rysy. Integrace je problémem všech lidí, intaktních i se znevýhodněním, a je založena na společném vztahu mezi všemi zúčastněnými. Integrace je nový směr či kvalitativně vyšší forma společenského bytí, která vychází ze vzájemného přijetí a pochopení hodnot majority a minority. Začlenění lidí se znevýhodněním do institucí nebo do společenských struktur intaktní společnosti

není jedinou formou integrace. Z hlediska koadaptace lze integraci považovat za partnerský vztah, jehož možná problémovost nesmí být považována za překážku, ale spíše za podnět k dalšímu praktickému usilování o vyřešení a vzájemnému obohacování.

Z této stručné definice můžeme říci, že je vhodnější avšak realizačně náročnější integrace koadaptačního směru.

Reintegrace je proces, při kterém dochází ke zpětnému začlenění osoby, která byla z nějakého důvodu vyloučena z běžného života společnosti. I když je integrace všeobecně chápána jako cílový stav, není však trvalá. Její stav závisí na vnějších okolnostech jako např. rodinné prostředí, vzdělání, práce, atmosféra ve společnosti, sociálně-ekonomické aspekty, sociální služby nebo lékařská péče. Dále závisí na subjektivních faktorech znevýhodněného jedince (psychika, zdravotní stav). Reintegrace je opětovná, často velmi náročná integrace, v širším kontextu se pak jedná o resocializaci. (Novosad, 2000)

Sám proces integrace je závislý na rozvoji osobnosti, podnícení psychomotorických schopností zdravotně handicapovaných jedinců, aktivizaci příslušných kompenzačních mechanismů i s procesem učení. Z toho je jasné, že integrace je pojmem popisujícím komplexní jev, který zahrnuje integraci osobnosti i integrace sociální, kulturní, pedagogickou i profesně-pracovní. (Novosad, 2000)

Soukupová (2012) uvádí, že proces inkluze je ovlivňován mnoha faktory. Program je zaměřen na rozvíjení vzájemné spolupráce, na rozvoj komunikačních schopností a na rozšíření znalostí o diagnózách žáků se specifickými vzdělávacími poruchami.

K tomuto procesu se váží další dílčí cíle:

1. Rozvoj spolupráce mezi dětmi, žáky navzájem
2. Rozvoj vzájemné spolupráce rodičů a jejich vlastních dětí se speciálními vzdělávacími potřebami
3. Rozvoj sociálních návyků dětí skrze své rodiče
4. Osvojení si neverbálních komunikačních prvků, které mají klíčový vliv na věnování pozornosti dětem
5. Osvojení si těch verbálních komunikačních prvků, které mají vliv na naladění se rodičů na dítě/děti

6. Rozvíjet schopnost komunikovat s dětmi tak, aby se cítily být přijímané
7. Rozvíjet schopnost přijímat děti i v případě vyjádření nesouhlasu s jejich negativním chováním
8. Rozšířit znalosti o diagnózách dětí se speciálními vzdělávacími potřebami tak, aby rodiče byli schopni porozumět jejich projevům chování (Soukupová, 2012, s. 19)

2.1.1 Integrace versus Inkluze

Inkluzivní vzdělávání závisí na přizpůsobení edukačního prostředí žákům. V takovém prostředí se může pracovat s heterogenní skupinou žáků a akceptovat tak různorodost pohlaví, etniky, kultury, jazyka, sociálního prostředí, popř. věku; je možné také pracovat s různou úrovní předpokladů včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami či mimořádným nadáním. Inkluzivní vzdělávání nabízí možnost vytvoření „školy pro všechny“.

Důležité je také vymezení pojmů inkluze vs. integrace. Zatímco proces **integrace** můžeme charakterizovat především jako pomoc jednotlivci v začlenění do třídy, nebo skupiny intaktních a přizpůsobení se třídě, pojem **inkluze** chápeme jako vytvoření různých podmínek různým dětem tak, že všechny – i když se svými schopnostmi mohou lišit – získají prostředí, které je přijatelně rozvíjí a přitom mohou pracovat ve společné, výkonně heterogenní sociální skupině.

Zároveň je důležité chápat, že pro žáky s handicapem je zásadní volba vhodného oboru, který odpovídá jejich osobním možnostem i omezením. Zásadní je tedy racionální pochopení reálných hranic inkluze tak, aby byla skutečně kladným přínosem pro všechny, protože určení nereálných studijních cílů nepovede, ani při maximálním využití odpovídajících podpůrných opatření, k jejich naplnění a v konečné fázi povede naopak ke ztížení pracovního, a nejspíš i společenského, uplatnění handicapovaného žáka v budoucnosti.

Mezi hlavní výzvy této části intervence patří neodmyslitelně naplnění základních prvků inkluzivního vzdělávání:

- ke vzdělávání mají přístup všichni bez rozdílu,
- vzdělávání je snadno a bezpečně fyzicky přístupné,

- vzdělávání si mohou dovolit všichni, je ekonomicky dostupné,
- vzdělávání je poskytováno v odpovídající kvalitě, reaguje na potřeby měnící se společnosti, včetně odborného náhledu na potřeby zdravotně postižených i komunit z odlišného kulturního a sociálního prostředí.¹

Vymezení pojmů integrace a inkluze více upozorňuje, že jsou používány v různých významech. Vztah obou pojmů popisuje např. Hornáková (2006, s. 2-5), jako třídimenzionální chápání inkluze v porovnání s integrací:

1. Inkluze je ztotožňována s integrací.
2. Inkluze je jakési vylepšení integrace.
3. Inkluze je nová kvalita odlišná od integrace, spočívající v bezpodmínečném akceptování speciálních potřeb všech dětí.

2.2 Současné vzdělávání žáků se SVP

V katalogu podpůrných opatření se dočteme, že jedním z důležitých strategických dokumentů, který definoval myšlenková východiska a obecné záměry v rozvoji vzdělávací soustavy po roce 2000, je Národní program rozvoje vzdělávání v ČR - tzv. Bílá kniha. Cestou k naplnění cílů uvedených v Bílé knize je osvojování klíčových kompetencí zahrnujících schopnost komunikovat, pracovat s informacemi, pracovat v týmu lidí a umět získané vědomosti a kompetence nejlepším způsobem využít. Proto právě zavedení konceptu klíčových kompetencí je jedním z nejdůležitějších a rozhodujících milníků reformních snah v moderních dějinách školství. S konceptem nových cílů vzdělávání je úzce spjata i změna kurikula spočívající ve vzniku rámcových vzdělávacích programů (RVP) a v legislativním ukotvení povinnosti vytvářet na základě těchto programů školní vzdělávací programy (ŠPV) odrážející specifika, preference a potřeby jednotlivých škol. V analýze naplnění cílů zjistíme, že řada opatření nebyla vůbec zrealizována, některá jsou tvořena spíše formálně ale bez odpovídající finanční a hlavně metodické podpory. V oblasti podpory vzdělávání žáků se SVP nebyly formální požadavky na zvýšení počtu žáků se SVP vzdělávaných v běžných školách dostatečně promyšleny s dalšími nezbytnými opatřeními, zejména těmi zaměřenými na zvýšení připravenosti pedagogů pro práci s různorodými třídními kolektivy a pro podporu žáků se SVP. (Michalík et al. 2015)

2.2.1 Vývoj legislativního řešení problematiky

Michalík a kolektiv tvrdí, že ihned po převratné společenské změně v roce 1989 se objevují snahy o nový typ vzdělávání dětí, žáků a studentů (dále jen žáci) se speciálními vzdělávacími potřebami. Tehdy se převážně hovořilo o žácích se zdravotním postižením. Pojmy zdravotní či sociální znevýhodnění byly takřka neznámé. V zásadě šlo o postupnou změnu naprosto segregovaného modelu vzdělávání. Na jedné straně byla přijata řada deklarácí, opatření a formálních prohlášení, na druhé straně se jen velmi pomalu zvyšovala podpora škol a pedagogů pro práci s těmito skupinami žáků. Některá SPC poskytovala školám potřebnou podporu, co se týkalo žáků se smyslovým postižením, ti tedy byli v lepší situaci.

Další postup znamenalo přijetí vyhlášky č. 291/1991 Sb. (48/2005) o základní škole, která připouštěla možnost vzdělávání žáků (se zdravotním postižením) v běžných školách. Ředitel základní školy mohl konkrétně zřizovat speciální třídy pro „*sluchově, zrakově, tělesně a mentálně postižené žáky a žáky s vadami řeči*“. Od speciálních tříd se odlišovaly „specializované třídy“ pro žáky se specifickými vývojovými poruchami učení.

Tzv. individuální integrace žáka se zdravotním postižením (byť se tak nenazývala) byla možná podle ust. § 3 téže normy. Pro ředitele školy tehdy platilo, že „*může na základě žádosti zástupce žáka a vyjádření psychologické poradny nebo speciálněpedagogického centra zařadit do příslušného ročníku školy žáka se smyslovým postižením, s tělesným postižením, s vadou řeči*“. Během celých 90. let byla naprosto vyloučena individuální integrace žáka s mentálním postižením. Zásadní změna nastala až v roce 2004, kdy se jako plnění úkolu Národního plánu vyrovnání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením z roku 1998 objevila možnost individuálně integrovat i žáka s mentálním postižením, a to díky novele této vyhlášky.

Vedle této, zcela nedostatečné úpravy společného vzdělávání byly v uvedeném období v platnosti vyhlášky MŠMT ČR o speciálních školách (jde o normy č. 399/1991 Sb. a č. 127/1997 Sb.). Druhá z uvedených norem nesla úpravu, která říkala, že někteří

žáci se v „běžných školách“ vzdělávat nemohou: „*Do speciálních mateřských škol a do speciálních škol se přednostně zařazují a přijímají postižené děti a žáci, pokud se nemohou s ohledem na své postižení vzdělávat v mateřských školách, základních školách a středních školách.*“ (§ 6, odst. 1 vyhl. č. 127/1997 Sb.).

Po roce 2007 je podpora rozvoje vzdělávání v tomto období do značné míry ovlivňována vznikem množství navzájem často nepropojených nebo naopak překrývajících se dokumentů označovaných za „koncepční“ či „strategické“. Ústřední vize a dlouhodobé cíle byly nahrazeny dílčími krátkodobými či střednědobými cíli v množství dokumentů řešících v různé míře konkrétnosti různorodé oblasti vzdělávání. Místo toho, aby byla na základě evaluace procesu uskutečnění aktualizována Bílá kniha, docházelo k tvorbě pořad nových dokumentů nahrazujících ty předchozí. (Michalík et al. 2015)

Akční plán inkluzivního vzdělávání pomáhá k naplnění vize Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020 ve všech bodech. Vzdělávací politika České republiky se ubírá k rozvoji vzdělávacího systému, v němž:

- vzdělávání se nachází v popředí zájmu společnosti i jednotlivců a je považováno za významnou hodnotu
- lidé využívají rozmanité příležitosti k učení v průběhu celého života
- kvalitní vzdělávání je přístupné pro každého, funguje efektivně, spravedlivě a dává všem stejnou šanci
- žáci vědí, co se od nich na každé úrovni a v každé oblasti vzdělávání očekává a co mohou oni očekávat od něj
- žáci se rádi učí a jsou motivováni k celoživotnímu učení
- pedagogičtí pracovníci jsou dobře připraveni na výkon své profese, všestranně motivováni pomáhat dětem, žákům a studentům k dosažení maxima jejich možností a cíleně se rozvíjejí
- školy jsou otevřeny pro soustavnou spolupráci s vnějším světem
- vzdělávání se opírá o aktuální výsledky lidského poznání, podporuje tvořivost a vychází vstříc dlouhodobým potřebám společnosti a trhu práce
- úpravy v organizaci, struktuře a obsahu vzdělávání se opírají o empiricky podložené poznatky

Ve Strategii vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 jsou definována prioritní témata:

- nastavení podmínek rovných příležitostí ve vzdělávání pro všechny
- diagnostické nástroje – činnost a role školských poradenských zařízení
- supervizní mechanismy v oblasti inkluzivního vzdělávání
- evidence a statistiky žáků vzdělávaných v inkluzivním prostředí- inkluze v předškolním vzdělávání
- snižování předčasných odchodů ze vzdělávání ²

2.2.2 Poskytování podpůrných opatření

Podpůrné opatření je soubor organizačních, personálních a vzdělávacích opatření, které školy poskytují těm žákům, kteří tato opatření ze zákonem rámcově vymezených důvodů potřebují. (Michalík et al. 2015)

Podpůrná opatření představují jistou podporu pro práci učitele se žákem, kdy je jeho vzdělávání v různé míře nutné upravit průběh jeho vzdělávání.

Cílem takovýchto úprav je především vyvažovat podmínky ke vzdělávání žáka, které mohou být ovlivněny lehkými problémy nebo těžkými obtížemi, které jsou zapříčiněny nepřipraveností žáka na školu, odlišnými životními podmínkami a odlišným kulturním prostředím ze kterého žák pochází a vstupuje z něj do vzdělávání. Současně početnou skupinu představují žáci s nepříznivým aktuálním zdravotním stavem, který může ovlivňovat vzdělávání žáků nebo zdravotní postižení žáka. Podpůrná opatření jsou definována školským zákonem, a podle rozsahu a obsahu se člení do I. – V. stupně. Stupně podpůrných opatření lze mezi sebou kombinovat. Vedle organizace vzdělávání v nich nalezneme také speciální či kompenzační pomůcky a učebnice. ³

Stupně podpůrných opatření podle České odborné společnosti pro inkluzivní vzdělání

- I. stupeň podpůrných opatření vždy navrhuje a poskytuje škola
- II. stupeň podpůrných opatření - SVP žáka (dítěte) jsou spojeny s aktuálním zdravotním stavem žáka, opožděným vývojem, odlišným kulturním prostředím nebo jinými životními podmínkami žáka, problémy v adaptaci na školu a přípravou na školní práci, nadáním, specifickými poruchami učení a

chování, **mírným oslabením sluchových nebo zrakových funkcí, mírnými řečovými vadami, oslabením dorozumívacích schopností**, mírnější řečovou vadou, poruchami autistického spektra s mírnými obtížemi, nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka a dalšími specifiky SVP jsou **mírnější** a lze obvykle kompenzovat využitím pomůcek, zařazením předmětu speciálně-pedagogické péče a úpravami v pedagogické práci.

- III. stupeň podpůrných opatření - SVP žáka (dítěte) jsou spojeny nejčastěji spojeny se závažnými specifickými poruchami učení, odlišným kulturním prostředím a jinými životními podmínkami žáka, poruchami chování, **těžkou poruchou dorozumívacích schopností, řečovými vadami těžšího stupně**, poruchami autistického spektra, lehkým mentálním postižením, zrakovým a sluchovým postižením (slabozrakost, **nedoslýchavost**), tělesným postižením, neznalostí vyučovacího jazyka a dalšími obtížemi, které **mají významný dopad na kvalitu a průběh vzdělávání žáka**, případně je ovlivněn **mimořádným intelektovým nadáním**
- IV. stupeň podpůrných opatření je určen zejména pro žáky se závažnými poruchami chování, se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, **s těžkým zrakovým nebo sluchovým postižením, se závažnými vadami řeči**, s poruchami autistického spektra a se závažným tělesným postižením. Také mimořádně nadané žáky, kteří vyžadují výraznou individualizaci vzdělávání nad rámec příslušného stupně vzdělání, dosahují mimořádných výsledků a vyžadují i úpravy ve formách vzdělávání
- V. stupeň podpůrných opatření je určen žákům s nejtěžšími stupni zdravotních postižení, zpravidla souběžným postižením více vadami, vyžadujících nejvyšší úroveň podpory. Další pedagogický pracovník po celou dobu výuky. Předmět spg péče – 3 až 4 hodiny týdně.⁴

Rámcový vzdělávací program (RVP), je závazný kurikulární dokument (2005) nejvyšší úrovně pro školství v ČR, jehož záměrem je vymezit výsledky vzdělávání a soubor učiva, které je škola povinna zařadit do svých školních vzdělávacích programů, jakožto pro žáky závazné k osvojení. Rámcové programy se dělí podle jednotlivých etap

vzdělávání a typu škol. Tyto RVP vymezují závazné rámce pro jednotlivé etapy vzdělávání (předškolní, základní a střední vzdělávání). Na školní úrovni jsou cíle a informace obsažené v RVP převedeny do školních vzdělávacích programů (ŠVP), které si tvoří každá škola sama a na rozdíl od RVP jsou přesně na míru pro každou školu. Podle ŠVP se uskutečňuje výuka na jednotlivých konkrétních školách, neboť schválením školského zákona a rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání dne 24. 8. 2004 dostaly školy možnost vytvořit si vlastní školní vzdělávací program, založený na jejich představách, specifikách dané školy atd. (Zormanová, 2014, s. 75). ŠVP škol samostatně zřízených pro žáky se zdravotním postižením taktéž vycházejí z příslušných RVP, mají ale do učebních plánů zařazeny předměty speciálněpedagogické péče a upřednostňují ty oblasti vzdělávání, které jsou pro reedukaci a kompenzaci daného postižení důležité. Obecně ale můžeme říci, že očekávané výstupy, tak jak jsou popsány v RVP pro základní vzdělávání, jsou u škol tzv. speciálních a škol hlavního vzdělávacího proudu srovnatelné. U vzdělávacích programů základních škol pro žáky s mentální retardací je však přijatelně jiná úroveň očekávaných školních výstupů. Pro žáky se středně těžkým, těžkým a hlubokým mentálním postižením nabízí české školství možnost samostatného vzdělávacího programu – RVP pro obor vzdělání Základní škola speciální (RVP ZŠS). Podle tohoto programu je možné dosáhnout výstupu vzdělání: základy vzdělání. (Michalík et al. 2015)

ŠKOLSKÝ ZÁKON VE ZNĚNÍ ÚČINNÉM OD 15. 2. 2019

§ 16 Podpora vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami

(1) Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.

(2) Podpůrná opatření spočívají v:

- a) poradenské pomoci školy a školského poradenského zařízení,
- b) úpravě organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb, včetně zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče a včetně prodloužení délky středního nebo vyššího odborného vzdělávání až o dva roky,
- c) úpravě podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání,
- d) použití kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek, využívání komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob^{11a}), Braillova písma a podpůrných nebo náhradních komunikačních systémů,
- e) úpravě očekávaných výstupů vzdělávání v mezích stanovených rámcovými vzdělávacími programy a akreditovanými vzdělávacími programy,
- f) vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,
- g) využití asistenta pedagoga,
- h) využití dalšího pedagogického pracovníka, tlumočnicka českého znakového jazyka, přepisovatele pro neslyšící nebo možnosti působení osob poskytujících dítěti, žákovi nebo studentovi po dobu jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení podporu podle zvláštních právních předpisů, nebo
- i) poskytování vzdělávání nebo školských služeb v prostorách stavebně nebo technicky upravených.

(3) Podpůrná opatření podle odstavce 2 se člení do pěti stupňů podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti. Podpůrná opatření různých druhů nebo stupňů lze kombinovat. Podpůrná opatření vyššího stupně lze použít, shledá-li školské poradenské zařízení, že vzhledem k povaze speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, žáka nebo studenta nebo k průběhu a výsledkům poskytování dosavadních podpůrných opatření by podpůrná opatření nižšího stupně nepostačovala k naplňování vzdělávacích možností dítěte, žáka nebo studenta a k uplatnění jeho

práva na vzdělávání. Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví prováděcí právní předpis.

- (4) Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení. Škola nebo školské zařízení může místo doporučeného podpůrného opatření přijmout po projednání s příslušným školským poradenským zařízením a s předchozím písemným informovaným souhlasem zletilého žáka, studenta nebo zákonného zástupce dítěte nebo žáka jiné podpůrné opatření stejného stupně, pokud to neodporuje zájmu dítěte, žáka nebo studenta.
- (5) Podmínkou poskytování podpůrného opatření druhého až pátého stupně školou nebo školským zařízením je vždy předchozí písemný informovaný souhlas zletilého žáka, studenta nebo zákonného zástupce dítěte nebo žáka.
- (6) Podpůrné opatření druhého až pátého stupně přestane škola nebo školské zařízení po projednání se zletilým žákem, studentem nebo zákonným zástupcem dítěte nebo žáka poskytovat, pokud z doporučení školského poradenského zařízení vyplývá, že podpůrné opatření již není nezbytné.
- (7) Podpůrná opatření při vzdělávání dítěte, žáka a studenta, který nemůže vnímat řeč sluchem, se volí tak, aby bylo zajištěno vzdělávání v komunikačním systému neslyšících a hluchoslepých osob, který odpovídá potřebám dítěte, žáka nebo studenta. Žákům a studentům vzdělávaným v českém znakovém jazyce se souběžně poskytuje vzdělávání také v psaném českém jazyce, přičemž znalost českého jazyka si tyto žáci a studenti osvojují metodami používanými při výuce českého jazyka jako cizího jazyka. Využívá-li škola nebo školské zařízení tlumočnicka českého znakového jazyka, zajistí, aby jeho činnost vykonávala osoba, která prokáže vzdělání, nebo praxi a vzdělání, jimiž získala znalost českého znakového jazyka na úrovni rodilého mluvčího a tlumočnické dovednosti na úrovni umožňující plnohodnotné vzdělávání dítěte, žáka nebo studenta.
- (8) Podpůrná opatření při vzdělávání dítěte, žáka a studenta, který při komunikaci využívá prostředků alternativní nebo augmentativní komunikace, se volí tak, aby

bylo zajištěno vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá potřebám dítěte, žáka nebo studenta.

- (9) Pro děti, žáky a studenty s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem lze zřizovat školy nebo ve školách třídy, oddělení a studijní skupiny. Zařadit do takové třídy, studijní skupiny nebo oddělení nebo přijmout do takové školy lze pouze dítě, žáka nebo studenta uvedené ve větě první, shledá-li školské poradenské zařízení, že vzhledem k povaze speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, žáka nebo studenta nebo k průběhu a výsledkům dosavadního poskytování podpůrných opatření by samotná podpůrná opatření podle odstavce 2 nepostačovala k naplňování jeho vzdělávacích možností a k uplatnění jeho práva na vzdělávání. Podmínkou pro zařazení je písemná žádost zletilého žáka nebo studenta nebo zákonného zástupce dítěte nebo žáka, doporučení školského poradenského zařízení a soulad tohoto postupu se zájmem dítěte, žáka nebo studenta.
- (10) Ke zřízení třídy, oddělení nebo studijní skupiny podle odstavce 9 je v případě škol zřizovaných ministerstvem nebo registrovanými církvemi nebo náboženskými společnostmi, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, nezbytný souhlas ministerstva, v případě ostatních škol souhlas krajského úřadu.

Didaktické pomůcky pro výuku lze dělit na dvě základní skupiny:

- 1. pomůcky pro výuku** (používané učitelem) a
- 2. pomůcky pro učení** (určené žákům).

Učební pomůcky jsou důležité, protože pomáhají vytvořit vizuální a interaktivní zážitek pro žáky a mohou podporovat jejich motivaci k učení. Zejména se však očekává jejich přispění k pochopení vyučovaného tématu. Obecně se jedná o pomůcky využívající zejména zrakové nebo sluchové vnímání. V případě žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je jedním z důležitých požadavků na učební pomůcky jejich multisenzoriální využití (samozřejmě tam, kde je to reálné). (Valenta, Potměšil, 2015) ⁵

3 Charakteristika Speciálně pedagogického centra

Speciálněpedagogická centra jsou jednou z nejdůležitějších složek ve vzdělávání žáků se SVP. V této kapitole je vysvětleno co to je SPC, jeho náplň práce i to jakým způsobem provádí poradenskou činnost.

3.1 Definice SPC

Speciálně pedagogické centrum (dále SPC/centrum) je školské poradenské zařízení, které poskytuje poradenské služby dětem, žákům, studentům se zdravotním postižením (dále jen žák), jejich rodičům – zákonným zástupcům, školám a školským zařízením. Základním úkolem SPC je působit při zjišťování, definici a naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků se zdravotním postižením. (Voženílek, Michalík, 2013, s. 13)

Standardní poradenské služby jsou nabízeny bezplatně, na základě požadavku žáků, zákonných zástupců nezletilých žáků, škol nebo školských zařízení. Podmínkou poskytnutí poradenské služby je písemný souhlas od žáka nebo jeho zákonného zástupce. Žák (jeho zákonný zástupce), je nejprve informován o všech podstatných náležitostech poskytované služby, zejména o povaze, rozsahu, trvání, cílech a postupech a o všech možných rizicích a dopadech, které mohou nastat z jejího poskytování i možných následcích toho, když poradenská služba nebude poskytnuta. Žák (jeho zákonný zástupce), je také nejprve písemně informován o právech a povinnostech spojených s poskytováním poradenských služeb. Informace se poskytují tak, aby byli srozumitelné, v případě nezletilých žáků s přihlédnutím k jejich věku a rozumové vyspělosti. (Hanák, Valenta, 2011) ⁶

Standardní činnosti poskytují SPC žákům s tělesným postižením, osobám se sluchovým postižením, osobám se zrakovým postižením, osobám s mentálním postižením, žákům s vadami řeči a žákům s poruchou autistického spektra.⁷

3.2 Historie vzniku SPC

První ucelená koncepce poradenských služeb v českém školství vycházela z pedagogicko-psychologického zaměření této služby a z jejího začlenění do školské soustavy. Pokynem MŠ ČSR v roce 1967 ke „*Zřizování krajských odborných psychologicko- výchovných pracovišť*“, bylo zahájeno budování pozdějších okresních pedagogicko-psychologických poraden, ke kterému docházelo od roku 1977. V roce 1978 bylo pedagogicko-psychologické poradenství zakotveno ve školském zákoně č. 63/1978 Sb. a ve vyhlášce MŠ ČSR č.130/1980 Sb. jako systém výchovného poradenství. Tato zařízení sice okrajově poskytla i služby žákům se zdravotním postižením, nelze je však považovat za obsahově rovnocenné dnešním školským poradenským zařízením.

Po roce 1989 došlo k řadě organizační a institucionálních změn v oblasti pedagogicko-psychologického poradenství. Vedle pedagogicko-psychologických poraden (PPP) začala vznikat po roce 1991 i poradenská pracoviště speciálně zaměřená na klienty se zdravotním postižením – speciálně pedagogická centra (SPC). Paralelně a ještě později začala vznikat i zařízení pro žáky s poruchami chování – střediska výchovné péče (SVP). SPC se od počátku profilovala jako odborná poradenská pracoviště pomáhající žákům s výběrem odpovídající vzdělávací cesty a postupně se prosazovala i vyšší podpora při jejich integraci do tzv. běžných škol.

SPC byla od počátku zřizována zejména při určité, tzv. speciální škole. V 90. letech 20. století byl tento způsob logický a využíval odborného potenciálu příslušné školy. Výjimečně SPC vznikala i jako samostatná, zřizovaná například neziskovou organizací, obcí či další institucí. Po roce 2000 a se vznikem krajů výrazným způsobem narostla agenda, která je SPC svěřována, zejména po přijetí školského zákona účinného od 1. ledna 2006. Nejen stanovení speciálních vzdělávacích potřeb, ale zejména individuální vzdělávací plán a jeho

vyhodnocování, vyjadřování k desítkám dalších vzdělávacích situací, to vše vede k rozvoji sítě SPC. Ve druhé polovině 90. let došlo k mohutnému rozvoji sítě SPC pro žáky s mentálním postižením. Péči o žáky s tělesným a smyslovým postižením zajišťovala jednotlivá SPC, při velkých základních školách. V současnosti dochází k rozšíření kompetencí řady SPC i mimo jejich původní úzkou specializaci. Není výjimkou, pokud SPC zajišťuje péči o žáky se třemi i více postiženími. Otázkou zůstává odborná připravenost pracovníků SPC k takové činnosti. Vše souvisí se zřizovatelskou činností krajů, které jsou dominantními zřizovateli SPC v současnosti (více než 90% center). Kraje jsou při naplnění své zákonné role odpovědny za zajišťování odborné speciálně pedagogické diagnostické a poradenské činnosti žákům se všemi postiženími. Proto se rozlišují kompetence původních SPC. (Voženílek, Michalík, 2013, s. 13)

3.3 Standardní činnosti SPC

Standardní činnosti společné všem SPC představují praktické procedury vyjádřené v legislativním rámci vyhlášky č. 72/2005 Sb. v platném znění. Patří mezi ně zejména tyto činnosti:

1. Poradenské služby ve školách a školských poradenských zařízeních jsou poskytovány dětem, žákům, studentům (dále jen "žák"), jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením.
2. Školská poradenská zařízení a školy poskytují bezplatně standardní poradenské služby v rozsahu uvedeném v přílohách č. 1 až 4 k této vyhlášce, a to na žádost žáků, jejich zákonných zástupců, škol nebo školských zařízení nebo na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci. Podmínkou poskytnutí psychologické nebo speciálně pedagogické poradenské služby je předání informace podle odstavce 3 a písemný souhlas žáka nebo jeho zákonného zástupce. Souhlasu není třeba v případech stanovených jinými právními předpisy.
3. Škola nebo školské poradenské zařízení musí předem srozumitelně informovat žáka a v případě žáka, který má zákonného zástupce, také jeho zákonného zástupce o

- a) všech podstatných náležitostech poskytované poradenské služby, zejména o povaze, rozsahu, trvání, cílech a postupech poskytované poradenské služby,
  - b) prospěchu, který je možné očekávat, a o všech předvídatelných důsledcích, které mohou vyplynout z poskytování poradenské služby, i možných následcích, pokud tato služba nebude poskytnuta,
  - c) jeho právech a povinnostech spojených s poskytováním poradenských služeb, včetně práva žádat kdykoli poskytnutí poradenské služby znovu, práva podat návrh na projednání podle § 16a odst. 5 školského zákona, práva žádat o revizi podle § 16b školského zákona a práva podat podnět České školní inspekci podle § 174 odst. 5 školského zákona,
a to prostřednictvím formuláře, jehož vzor je stanoven v příloze č. 5 k této vyhlášce.
4. Poradenská služba se začne poskytovat bez zbytečného odkladu, nejpozději však do tří měsíců ode dne přijetí žádosti, nestanoví-li jiný právní předpis jinak. Podmínkou poskytnutí poradenské služby je, že žadatel poskytl součinnost potřebnou k naplnění účelu poradenské služby. Krizová poradenská intervence, kterou se poskytuje pomoc v naléhavých ohrožujících situacích, se poskytuje bezprostředně po přijetí žádosti.
  5. Výsledkem poradenských služeb školských poradenských zařízení směřujících k zjišťování speciálních vzdělávacích potřeb nebo mimořádného nadání žáka jsou zpráva a doporučení, jejichž náležitosti jsou upraveny jiným právním předpisem.
  6. Školské poradenské zařízení dále vydává zprávu vždy v případě, že poradenská služba spočívá v psychologické nebo speciálně pedagogické diagnostice, nebo na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci.⁸

3.4 Pravidla poskytování služeb SPC

Vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb., o poradenských službách ve školách a školských zařízeních, obsahuje pokus o úpravu vztahů mezi účastníky diagnostiky a poradenství SPC. Ve skutečnosti je ve vyhlášce uvedeno pouze následující:

1. Při poskytování poradenských služeb školy a školská poradenská zařízení
  - a) dodržují účel poradenských služeb,
  - b) dodržují etické zásady poskytování poradenských služeb,
  - c) vycházejí z individuálních potřeb žáka, podporují jeho samostatnost a přispívají k jeho sociálnímu začleňování,
  - d) poskytují zletilému žákovi nebo zákonnému zástupci žáka zprávu a doporučení, které jsou výsledkem psychologické nebo speciálně pedagogické diagnostiky,
  - e) spolupracují s jinými školami a školskými zařízeními,
  - f) sledují a vyhodnocují poskytování navržených podpůrných opatření žáka,
  - g) informují žáka a zákonného zástupce žáka o poradenských službách poskytovaných školou nebo školským poradenským zařízením,
  - h) poskytují žákovi a zákonnému zástupci žáka podrobné a srozumitelné seznámení s průběhem a výsledkem poskytování poradenských služeb.
2. Při poskytování poradenských služeb školská poradenská zařízení na základě souhlasu zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka poskytují závěry vyšetření, které jsou podkladem pro doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami, dalšímu školskému poradenskému zařízení, které se na péči o žáka podílí.⁹

Praktická část

Praktická část bakalářské práce vypovídá o tom, jakým způsobem probíhá spolupráce SPC se ZŠ. Jak jsou obě strany spokojené a také na to v čem vidí zásadní problémy. Hlavní roli hrají získané odpovědi z dotazníků, které vyplnili pracovníci základních škol a z rozhovoru s pracovníky vybraného speciálněpedagogického centra.

4 Cíle a výzkumné otázky

4.1 Hlavní cíl

Hlavním cílem této práce je zjistit, zda vzájemná spolupráce mezi speciálněpedagogickými centry (SPC) a běžnými základními školami (ZŠ) probíhá co nejlepším způsobem.

Dále zda mají pedagogové dostatečnou podporu v oblasti vzdělávání žáků se speciálně vzdělávacími potřebami. A naopak jestli jsou SPC spokojena s tím, jak základní školy plní a dodržují jejich zprávy, doporučení a rady. Je nutné zjistit jakým způsobem komunikace mezi SPC a ZŠ funguje, zda je pro obě dotazované strany vyhovující, popř. jestli jsou získané informace pro ZŠ dostatečně srozumitelné, tak aby s nimi mohli pracovat a zda vůbec ZŠ doporučení a zprávy od SPC dodržují.

4.2 Stanovení výzkumných předpokladů

K naplnění cíle byly stanoveny tyto výzkumné předpoklady, kterým předcházelo nastudování odborné literatury, jejichž platnost byla poté ověřena při výzkumném šetření.

- VP1: Potvrdí se, že je pro základní školy spolupráce se SPC vyhovující.
- VP2: Potvrdí se, že základní školy plní daná doporučení od SPC.

4.3 Charakteristika dotazníku, rozhovoru a zkoumaného souboru

Pro svou bakalářskou práci jsem zvolila kvalitativní i kvantitativní metodu šetření. Technika, kterou jsem zvolila pro kvalitativní výzkum, je rozhovor a pro kvalitativní šetření byla zvolena metoda dotazníku. Dotazník (anglicky Questionnaire) je prostředek pro strukturovaný sběr dat nebo informací. Skládá se ze sady otázek, které mohou být uzavřené nebo otevřené. Jeho záměrem se sběr dat ve strukturované formě tak, aby odpovědi šly co nejkvalitněji vyhodnotit, analyzovat a porovnat. Dotazník

může mít různou podobu, nejčastěji je však v tištěné formě na papíře nebo na internetu. Při dotazníku můžeme znát autora i respondenty nebo může být zcela anonymní. V dotazníku se setkáme z mnoha možnostmi typů otázek: otevřené, uzavřené, konvergentní, divergentní, faktické, ohodnocující, s možností výběru ze dvou nebo několika odpovědí, výčtové, pořadové nebo škálové.¹⁰ Rozhovor (interview) je metoda získávání dat a ovlivňování druhých osob slovním kontaktem (verbální komunikací).¹¹

V této práci jsem se zaměřila na jedno určité speciálněpedagogické centrum ROSSA a to v Moravské Třebové v Pardubickém kraji. Toto SPC jsem zvolila z důvodu, že náleží ke Speciální mateřské, základní a praktické škole v Moravské Třebové, kde jsem zaměstnána jako speciální pedagog. SPC v Moravské Třebové bylo zřízeno při Speciální základní škole a je její součástí. SPC je školské poradenské zařízení a poskytuje bezplatně speciálně pedagogickou a psychologickou péči a poradenství dětem, žákům a mladistvým se speciálními vzdělávacími potřebami a dětem s obtížemi a zvláštnostmi ve vývoji v období, kdy ještě není spolehlivě určeno, zda se jedná o zdravotní postižení. SPC poskytuje také odbornou pomoc a podporu zákonným zástupcům, pracovníkům škol a školských zařízení a dalším zájemcům z řad odborníků. Smyslem poskytované komplexní péče je usnadnit dětem/klientům SPC co nejoptimálnější začlenění do společnosti a podpořit v tomto snažení jejich rodiče a učitele. Speciálně pedagogické centrum se v současné době specializuje na péči o klienty se zrakovým postižením (i v kombinaci s jiným typem postižení) v rámci pardubického kraje, o klienty s různými stupni mentálního postižení a tělesného postižení (i v kombinaci) v regionu Moravskotřebovska, Lanškrounska, Jevíčska a Svitavska. Část klientely SPC tvoří také děti a žáci s poruchami autistického spektra. SPC podporuje a provází rodiny dětí s postižením, s většími či menšími problémy, ve zvládnání nároků vzdělávání podobu předškolní, základní i střední školní docházky.¹³

Jako první byl v rámci předvýzkumu vypracován s pracovníky vybraného SPC rozhovor, ve kterém jsem se zaměřila na to, jakým způsobem probíhá komunikace s klienty a jak probíhá jejich práce celkově.

Po vypracování rozhovoru přišlo na řadu hlavní metoda šetření a to formou dotazníků pro základní školy, které spadají pod SPC ROSSA v Moravské Třebové.

V dotazníku jsem se zaměřila na komunikaci a spokojenost základních škol ve spolupráci s daným SPC.

4.4 Výsledky výzkumného šetření

V této kapitole je zpracovaný rozhovor a výsledky odpovědí z dotazníkového šetření a vyhodnoceno, zda došlo k vyvrácení či potvrzení výzkumných předpokladů. Na dotazník odpovědělo celkem 29 pracovníků jednotlivých základních škol.

4.4.1 Rozhovor

Rozhovor jsem uskutečnila s pracovnící SPC ROSSA, která je jak speciální pedagožka tak i psychopedka.

1. Jakým způsobem probíhá komunikace s Vašimi klienty?

- *„Jelikož je málo odborných pracovníků co by mohli tuto práci vykonávat, je bohužel nejčastější komunikace po telefonu, poté přes e-mail. Což není ten nejlepší způsob, ale s množstvím stále přibývajících klientů je to pochopitelné. Samozřejmě se snažíme co nejvíce o osobní kontakt s klienty, který probíhá buď tak, že klienti dochází k nám do centra nebo my docházíme za nimi do školských zařízení.“*

2. Co je náplní Vaší práce?

- *„Vypracovávání podpůrných opatření, zprávy (Příloha č.1)) a doporučení pro vzdělávání, o které si rodiče musí zažádat sami a samozřejmě vyšetření jednotlivých klientů. Po vypracování doporučení rodiče podepisují informovaný souhlas (Příloha č.2) se závěry vyšetření. Pokus však se závěrem nejsou spokojeni, což se stává, protože někteří rodiče nechtějí slyšet, že je to s jejich dítětem tam špatné nebo naopak jim výsledek vyšetření přijde nedostačující k situaci jejich dítěte, tak se mohou proti závěru vyšetření odvolat do 30 dnů a my potom máme dalších 30 dnů na nové vyšetření a přepracování doporučení. Při vyšetřeních provádíme velké množství*

testových metod, při kterých zjistíme jak na tom daný klient je a jaké opatření pro něj bude nejlepší.“

3. Jaké metody při vyšetření používáte?

- *„Jak už jsem říkala, těch metod je velké množství, nejčastější testovou metodou je Soubor specifických zkoušek. V této metodě se vyšetřuje hned několik hledisek a to 1) Socialita (čtenářské dovednosti), zde vyšetřuji, kolik slov přečtou za určitý čas, jak čtou, tempo jejich řeči, jak vyslovují hlásky, slabiky, počítám, kolik si vymyslí nepravých slov, poté se jich na daný text krátce zeptám, o čem byl, kolik si z něj pamatují. Za 2) Písemný projev a pravopis. V této zkoušce s klientem dělám diktát a krátký opis. A dále pak třeba vyšetření vizuální orientace v prostoru, vyšetření impresivní a receptivní řeči nebo audiomotorická koordinace, což je vyšetření sluchu. Využíváme i Rey-osterriethovu komplexní figuru a různé paměťové testy.“*

4. Když docházíte za svými klienty do základních škol, vidíte nějaké zásadní chyby v práci pracovníků ZŠ? Například nedodržování doporučení ohledně vzdělávání Vašich klientů nebo jiné?

- *„Ano, občas se nějaké chyby či problémy objeví. Ať už jde o to, že ZŠ nemají vypracovány minimální výstupy IV, což jsou podpůrná opatření a bez nich jen těžko mohou žákovi se SVP vyhovět v jeho studijních potřebách. Dále se stává, že si klient nesedne se svým přiděleným osobním asistentem a musí dojít k jeho výměně. Dál se někdy setkáme s tím, že mezi asistentem pedagoga a třídním učitelem je špatná komunikace ohledně žáka se SVP a to je potřeba vždy vyřešit aby to našemu klientovi nijak nebránilo nebo neztěžovalo jeho učení. No ale velmi častým problémem jsou většinou rodiče klienta. Jakmile se dozví o závěru vyšetření, který nedopadl podle jejich*

očekávání, žádají o revize a kolikrát se do dotáhne až k soudu, jen kvůli tomu, že je podle nás dítě víc nemocné než si rodiče připouští nebo naopak, že je vyšetření nedostačující ale to jde většinou o velmi přehnané matky.“

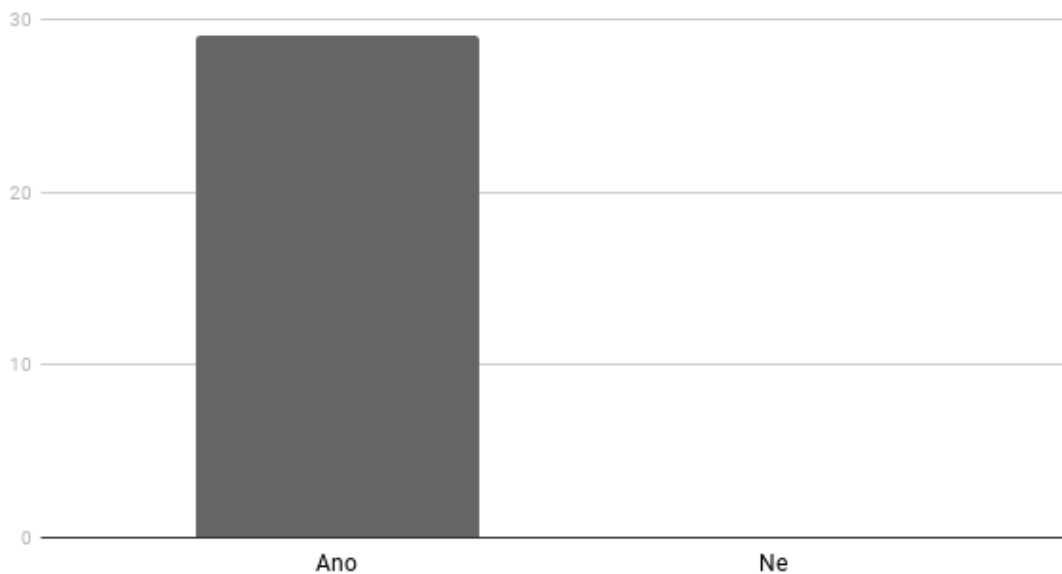
4.4.2 Dotazník

Dotazník je další výzkumnou metodou, kterou jsem zvolila pro druhou část zkoumaného problému. Dotazník byl rozeslán do 50 základních škol, ve kterých má SPC ROSSA své klienty. Ze základních škol přišlo 29 odpovědí, za které nejčastěji odpovídali ředitelé, zástupci ředitele nebo výchovní poradci.

Otázka č.1

- Vzdělával/a jste nebo vzděláváte žáka se SVP, která byl/je klientem SPC?

Graf č.1

Na tuto otázku odpovědělo všech 29 základních škol ANO (100%), tudíž dotazované základní školy mají zkušenost se vzděláváním žáka/žáků se SVP.

Otázka č.2

- Vaše komunikace (komunikace vaší školy) probíhá (možnost více odpovědí).

Tabulka č.1

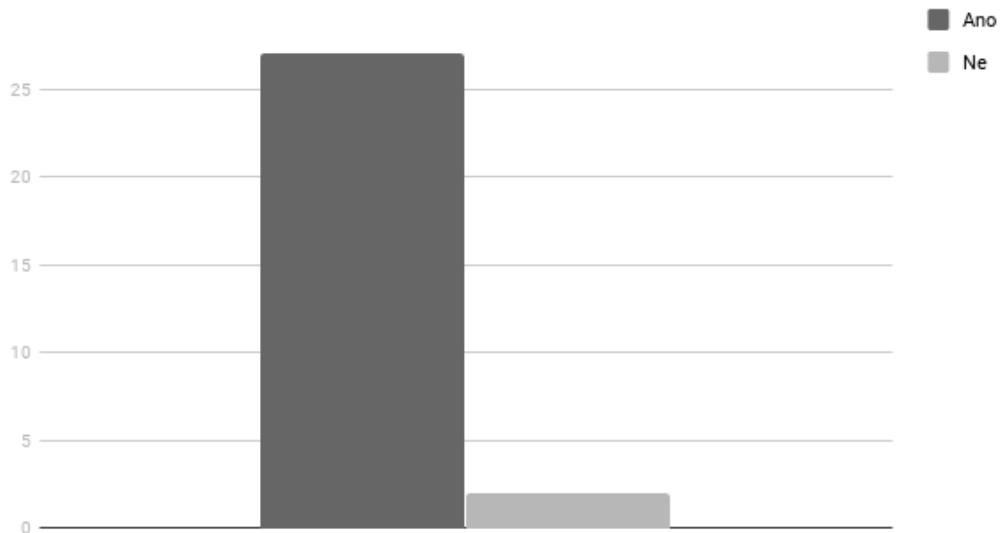
Komunikace probíhá	Četnost	Relativní četnost %
Osobní návštěva klienta v ZŠ	22	75,9%
Telefonická komunikace	27	93,1%
E-mailová komunikace	22	75,9%
Osobní návštěva v SPC	7	24,1%
Doporučení ke vzdělávání	18	62,1%
Jinak	1	3,4%

Z této tabulky se dozvídáme, že komunikace mezi SPC a ZŠ probíhá nejčastěji prostřednictvím telefonických rozhovorů, což se shoduje i z výpovědí pracovnice SPC ROSSA. Další nejčastější způsoby komunikace jsou pomocí e-mailu a osobních návštěv pracovníků SPC přímo na základních školách.

Otázka č.3

- Jsou pro Vás zprávy (popř. jiná dokumentace) od SPC dostatečně srozumitelné?

Graf č.2

Tabulka č.2

	Četnost	Relativní četnost %
Ano	27	93,1%
Ne	2	6,9%

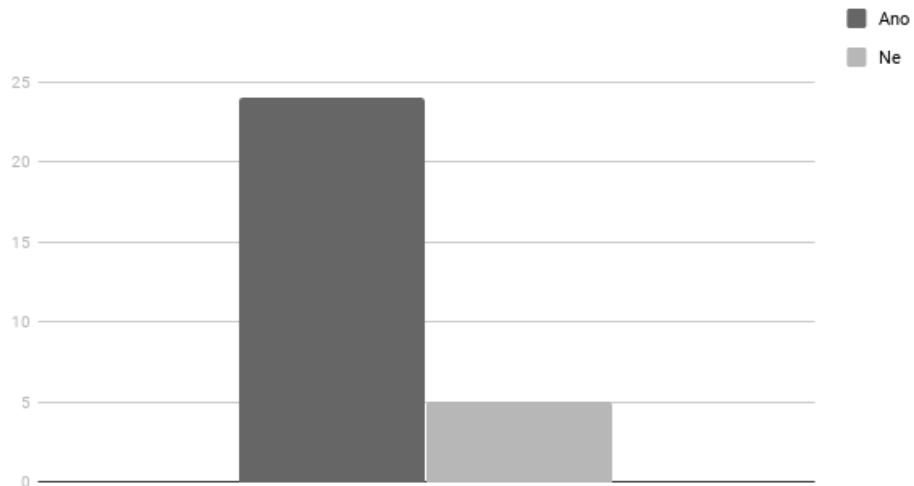
Co se týče spokojenosti základních škol ohledně srozumitelnosti podávaných informací, doporučení nebo zpráv od SPC je jich 27 spokojeno. Dvě základní školy spokojeny nejsou.

Otázka č.4

- SPC má poskytovat metodickou podporu školám, ve kterých má své klienty. Považujete tuto podporu za dostatečnou?

Graf č.3

Tabulka č.3

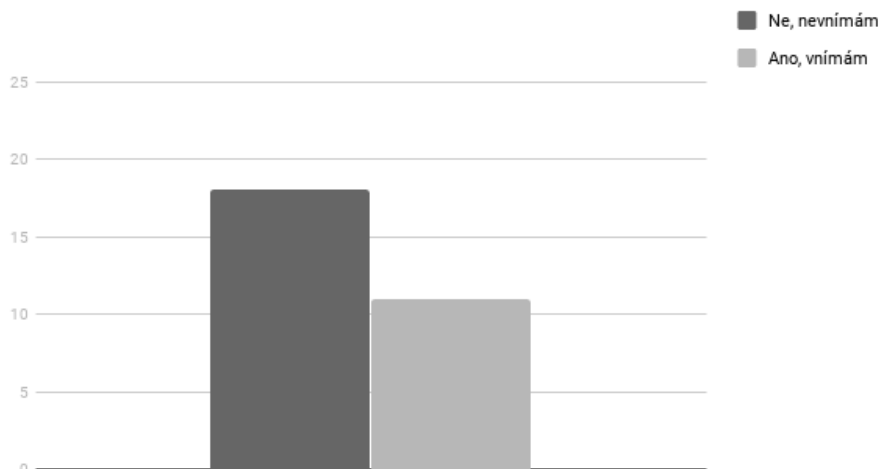
	Četnost	Relativní četnost %
Ano	24	82,8%
Ne	5	17,2%

Pět dotazovaných škol s metodickou podporou spokojeno není a přijde jim nedostačující. Ale i přesto převažuje 24 základních škol, pro které je podpora od SPC vyhovující.

Otázka č.5

- Pokud vnímáte nějaký problém ve spolupráci se SPC, v čem spočívá?

Graf č. 4

Tabulka č.4

	Četnost	Relativní četnost %
Ne, nevnímám	18	62,1%
Ano, vnímám	11	37,9%

V této otázce 18 základních škol odpovědělo, že problém ve spolupráci se SPC nevidí. Negativní postoj má ale 11 základních škol. Vnímají problém v:

- Málo časového prostoru (oboustranná vyčerpání)
- Doporučovala bych náhled odborníků SPC přímo do výuky, kde by mohli žáka pozorovat v prostředí třídy
- Uvítala bych častější komunikaci

- Zdlouhavá komunikace, chybné zpracování dokumentace, jiný pohled na žáka se SVP než PPP (benevolentnější)
- Dlouhá čekací doba na vyšetření v SPC
- Nerozumíme vždy odborným formulacím hodnotící problémy žáka
- Dlouhé lhůty k vyšetření
- Zahlcenost SPC a nemožnost provádět činnosti, které jsou popsány v dotazníku
- Přetíženost SPC
- Nesrozumitelné zprávy
- Nedostatek času konzultovat problematické případy

Když bychom shrnuli odpovědi základních škol, které vnímají problém, lze říci, že nejčastěji jde o časové vytížení jak pracovníků SPC, tak pracovníků základních škol, nedostatečně srozumitelné dokumenty a dlouhá čekací doba na vyšetření.

5 Diskuze

V empirické části práce byl stanoven cíl zjistit spokojenost ohledně spolupráce základních škol a speciálněpedagogických center. Předem bylo určeno konkrétní speciálněpedagogické centrum a to SPC ROSSA v Moravské Třebové, kde byl proveden rozhovor s jednou z pracovnic SPC. Výzkumného šetření za použití dotazníku se zúčastnilo 29 z 50 dotazovaných základních škol, které spadají pod SPC ROSSA, čili návratnost dotazníku je 58%. Dotazník byl konstruován s ohledem na inkluzi, potřeby pedagogů ohledně vzdělávání žáků se SVP a jejich případné problémy. V dotazníku se nedotazovalo na počet let praxe respondenta, ani na to jak dlouho už pracuje se žákem se SVP, proto musíme říct, že výsledky šetření jsou pouze orientační. Z rozhovoru můžeme určit, jak nejčastěji probíhá spolupráce se ZŠ a jaké jsou nejčastější problémy ohledně vzdělávání žáků se SVP. Z dotazníku lze určit, zda se odpovědi shodují s odpověďmi v rozhovoru.

Hlavním cílem práce bylo zjistit, zda je vzájemná spolupráce mezi SPC a ZŠ vyhovující a zda jsou plněny povinnosti pedagogů, kteří vzdělávají žáka se SVP. Z výsledků empirické části lze jasně určit, že komunikace mezi dotazovanými stranami nejčastěji probíhá telefonickou formou, dále pak přes e-mail a prostřednictvím osobních schůzek pracovníků SPC v základních školách, kde mají své klienty. Přes 62% respondentů je s průběhem komunikace, s podáváním informací nebo vysvětlováním zpráv či doporučení spokojeno. Nejčastější problémy jsou viděny v časové nedostupnosti pracovníků SPC z důvodu jejich vytíženosti. Z rozhovoru jsou známi nejčastější problémy v pedagogické praxi jako například špatný vztah mezi asistentem pedagoga a klientem (žák se SVP), dále nevypracované minimální výstupy IV, ale bylo také zjištěno, že častým problémem jsou nespokojeni rodiče nikoli pedagogové.

Byly stanoveny dva výzkumné předpoklady. První byl, že komunikace mezi SPC a ZŠ bude vyhovující a druhý předpoklad byl, že pracovníci základních škol plní daná

doporučení od SPC tak jak mají. Po vypracování výzkumu můžeme určit, že oba předpoklady byly určeny správně a byly potvrzeny.

Jelikož ale výzkumné šetření nemělo 100% návratnost, dá se říci jen obecně, že oba výzkumné předpoklady byly potvrzeny.

6 Závěr

Bakalářská práce „Spolupráce speciálněpedagogických center se základními školami“ je zaměřena na otázku, zda je spolupráce mezi SPC a ZŠ vyhovující, jakým způsobem probíhá a jaké jsou možné problémy při tomto procesu. SPC jsou pedagogická centra, která pomáhají žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Jejich charakteristika je popsána v teoretické části, která by měla uvést čtenáře do problematiky vzdělávání žáků se SVP, ukázat obecný pohled na podpůrná opatření a nejnovější platnou legislativu vzdělávání v České republice.

Pro tvorbu praktické části byl zvolen kvantitativní přístup, metoda rozhovoru a dotazníku, za účelem získání informací, zda se pracovníci speciálněpedagogických center a pedagogičtí pracovníci základních škol shodnou na tom, jestli jim jejich vzájemná spolupráce vyhovuje a dále jaké jsou nejčastější problémy v jejich komunikaci. To vše bylo hlavním cílem této práce. Byly stanoveny výzkumné předpoklady, které sloužily k následné analýze výsledků šetření a k závěru šetření. Důležitou kapitolou v praktické části je ta, ve které jsou zpracované výsledky šetření a jejich následná interpretace. Na konci této části je diskuze.

Můžeme téměř potvrdit stanovený cíl práce, vzhledem k výsledkům výzkumného šetření, kde došlo k většinové shodě mezi pracovníky SPC a pedagogickými pracovníky ZŠ.

Doufám, že tato práce splnila očekávání čtenáře a doplnila mu či nastínila problematiku vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami, práci speciálněpedagogických center a jejich vzájemnou spolupráci se základními školami. Dále pak věřím, že se čtenáři dostala odpověď na předem stanovený cíl a práce byla přínosnou pro práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Seznam použité literatury:

BARTOŇOVÁ, Miroslava a Marie VÍTKOVÁ, 2012. *Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami VI.: Education of pupils with special educational needs VI.* Brno: Paido. ISBN isbn978-80-7315-235-2.

BENDOVÁ, Petra, 2011. *Dítě s narušenou komunikační schopností ve škole.* Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3853-6.

HORÁKOVÁ, Radka, 2012. *Sluchové postižení: úvod do surdopedie.* Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0084-0.

MICHALÍK, Jan, 2011. *Zdravotní postižení a pomáhající profese.* Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-859-3.

MICHALÍK, Jan, Pavlína BASLEROVÁ a Lenka FELCMANOVÁ, 2015 *Katalog podpůrných opatření pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu zdravotního nebo sociálního znevýhodnění: obecná část.* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-4654-7.

NOVOSAD, Libor, 2000. *Základy speciálního poradenství: struktura a formy poradenské pomoci lidem se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním.* Praha: Portál. ISBN 80-7178-197-5.

PUGNEROVÁ, Michaela a Jana KVINTOVÁ, 2016. *Přehled poruch psychického vývoje.* Praha: Grada. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-5452-9.

SOUKUPOVÁ, Bronislava, 2012. *Průřezová témata*. Praha: Národní institut dětí a mládeže Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. ISBN 978-80-87449-31-8.

VOŽENÍLEK, Vít a Jan MICHALÍK, 2013. *Atlas činnosti speciálně pedagogických center v České republice*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-3464-3.

ZIKL, Pavel, 2011. *Děti s tělesným a kombinovaným postižením ve škole*. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3856-7.

ZORMANOVÁ, Lucie, 2014. *Obecná didaktika: pro studium a praxi*. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4590-9.

ŽAMPACHOVÁ, Zuzana a Věra ČADILOVÁ, 2015. *Katalog podpůrných opatření pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu poruchy autistického spektra nebo vybraných psychických onemocnění: dílčí část*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-4669-1.

Zákon č. 561/2004 Sb. Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. Tzv. Školský zákon, ve znění účinném od 15. 2. 2019.

Vyhláška č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Vyhláška č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních

Seznam internetových zdrojů:

- 1) Podpora inkluze, Národní ústav pro vzdělávání, 2001. *Národní ústav pro vzdělávání* [online]. Copyright © [cit. 12.05.2019]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/p-kap/podpora-inkluze>
- 2) Akční plán inkluzivního vzdělávání na období let 2016-2018, 2015. [online]. Copyright © [cit. 12.05.2019]. Dostupné z: http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/apiv_2016_2018.pdf
- 3) Podpůrná opatření, Národní ústav pro vzdělávání. *Národní ústav pro vzdělávání* [online]. Copyright © [cit. 12. 05. 2019]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/podpurna-opatreni>
- 4) Podpůrná opatření – výčet, členění, příklady | ČOSIV, 2017. [online]. Copyright © [cit. 12.05.2019] Dostupné z: <https://cosiv.cz/cs/2017/03/01/podpurna-opatreni-vycet-cleneni-priklady/>
- 5) OBLAST PODPORY Č. 4: POMŮCKY - Katalog podpůrných opatření, 2015. *Katalog podpůrných opatření* [online]. Copyright © [cit. 12.05.2019]. Dostupné z: <http://katalogpo.upol.cz/obecna-cast/7-charakteristika-podpurnych-opatreni/7-4-oblast-podpory-c-4-pomucky/>
- 6) Informační brožura o činnosti speciálně pedagogických center [online]. Copyright © [cit. 18.05.2019]. Dostupné z: http://www.inkluze.upol.cz/portal/Download/publikace/Petr_Hanak__Jan_Michalík_a_kol__Informacni_brozura_o_cinnosti_specialne_pedagogickych_center
- 7) SPC, Národní ústav pro vzdělávání. *Národní ústav pro vzdělávání* [online]. Copyright © [cit. 18.05.2019]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/ramps/spc>

- 8) 72/2005 Sb. Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, 2005. *Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © [cit. 28.05.2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-72>
- 9) 72/2005 Sb. Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, 2005. *Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © [cit. 28.05.2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-72>
- 10) Dotazník (Questionnaire) - ManagementMania.com, 2011[online]. Copyright © [cit. 05.06.2019]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/dotaznik>
- 11) ROZHOVOR a jeho druhy | Psychologie v teorii a praxi. *Psychologie v teorii a praxi* [online]. Dostupné z: <http://rudolfkohoutek.blog.cz/1002/rozhovor-jeho-druhy-a-pozadavky-na-tazatele>
- 12) Statistická ročenka školství – výkonové ukazatele, MŠMT, 2019 [online]. Copyright © [cit. 10.06.2019] Dostupné z: <http://toiler.uiv.cz/rocenka/rocenka.asp>
- 13) SPC. *Úvod* [online]. Copyright © V [cit. 09.11.2019]. Dostupné z: <http://www.specmt.com/index.php/specialni-pedagogicke-centrum>

Seznam zkratk:

IVP	- Individuální vzdělávací plán
MŠMT	- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
PPP	- Pedagogicko-psychologická poradna
PO	- Podpůrná opatření
RVP	- Rámcový vzdělávací plán
SPC	- Speciálně pedagogické centrum
SVP	- Speciálně vzdělávací potřeby
ZŠ	- Základní škola

Seznam tabulek a grafů:

Tabulka č.1

Tabulka č.2

Tabulka č.3

Tabulka č.4

Graf č.1

Graf č.2

Graf č.3

Graf č.4

Seznam příloh

Příloha č.1 Dotazník pro základní školy

Příloha č.2 Žádost o poskytnutí služby a informovaná souhlas s poskytnutím poradenské služby a se zpracováním a uchováním osobních údajů ve školském poradenském zařízení

Příloha č.3 Informovaná souhlas se závěry vyšetření z poskytnuté poradenské služby ve školském poradenském zařízení (Zpráva a návrh doporučení)

Příloha č.1

Dotazník pro základní školy

Spolupráce SPC se ZŠ

1. Vzdělával/a jste nebo vzděláváte žáka se SVP, který byl/je klientem SPC?
  - Ano
  - Ne
2. Vaše komunikace (komunikace vaší školy) probíhá (možnost více odpovědí)?
  - Prostřednictvím osobních návštěv pracovníka SPC ve vaší škole
  - Prostřednictvím Vašich návštěv v SPC
  - Prostřednictvím telefonické komunikace
  - Prostřednictvím emailové komunikace
  - Prostřednictvím doporučení ke vzdělávání
  - Jinak:
3. Jsou pro Vás zprávy (popř. jiná dokumentace) od SPC dostatečně srozumitelné?
  - Ano
  - Ne
4. SPC má poskytovat metodickou podporu školám, ve kterých má své klienty. Považujete tuto podporu za dostatečnou?
  - Ano
  - Ne
5. Pokud vnímáte nějaký problém ve spolupráci se SPC, v čem spočívá?

Příloha č.2

Speciálně pedagogické centrum
ROSSA

při Speciální ZŠ, MŠ a PrŠ Moravská Třebová
Komenského 287, 571 01

tel.: 601 332 221, 739 455 087, 461 310 467

spec-mt@seznam.cz, www.specmt.com

Žádost o poskytnutí služby a informovaný souhlas s poskytnutím poradenské služby a se zpracováním a uchováním osobních údajů ve školském poradenském zařízení

Zákonný zástupce/zletilý žák nebo student
(jméno a příjmení) _____

Požaduji poskytnutí poradenské služby na
pracovišti SPC Moravská Třebová pro:

Jméno a
příjmení: _____

Datum
narození: _____

bydliště: _____

Důvod žádosti (stručně popište):

- zdravotní stav mající vliv na vzdělávání (dítě/žák se spec. vzdělávacími potřebami, susp. se spec. vzdělávacími potřebami)
- zpracování odborných podkladů pro nastavení podpůrných opatření a vystavení doporučení ke vzdělávání
- posouzení připravenosti na povinnou školní docházku
- informační, konzultační, poradenská a metodická podpora zákonným zástupcům žáka
- vystavení doporučení ke vzdělávání bez vyšetření (zpráva z předchozího vyšetření není starší než 3 měsíce/zpráva odborného lékaře o závažné změně zdravotního stavu)
- vyšetření dítěte/žáka z důvodu jiných závažných obtíží, jehož závěry jsou určeny zákonným zástupcům a nevedou k vystavení doporučení ke vzdělávání
- jiné.....

Druh poradenské služby:

- speciálně pedagogická diagnostika
- speciálně pedagogická intervence
- psychologická diagnostika
- psychologická intervence
- komplexní diagnostika
- poradenství
- jiné.....

Prohlašuji, že jsem byl/a předem srozumitelně a jednoznačně informován/a o:

- a) všech podstatných náležitostech poskytované poradenské služby, zejména o průběhu, rozsahu, délce, cílech a postupech poskytované poradenské služby,
- b) prospěchu, který je možné očekávat, a o všech předvídatelných důsledcích, které mohou vyplynout z poskytování poradenské služby,
- c) svých právech a povinnostech spojených s poskytováním poradenských služeb, včetně práva žádat kdykoli poskytnutí poradenské služby znovu, práva podat návrh na projednání podle § 16a odst. 5 školského zákona, práva žádat o revizi podle § 16b školského zákona a práva podat podnět České školní inspekci podle § 174 odst. 5 školského zákona.

Měl/a jsem možnost klást doplňující otázky, které byly poradenským pracovníkem zodpovězeny:

a) ANO

b) NE

V případě, že má být poradenská služba poskytnuta nezletilému dítěti, bylo přiměřeně poučeno, dostalo možnost klást doplňující otázky s ohledem k věku a rozumové vyspělosti.

Souhlasím/ nesouhlasím* se zpracováním a uchováním osobních údajů podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů.

Beru na vědomí, že doporučení školského poradenského zařízení bude rovněž poskytnuto škole nebo školskému zařízení.

Poučení provedl/a,
podpis: _____

**Podpis zákonného zástupce/zletilého žáka nebo studenta, který podává
žádost:.....**

Žádost o poskytnutí uvedené poradenské služby byla podána dne:

Příloha č.3

Speciálně pedagogické centrum
ROSSA

při Speciální ZŠ, MŠ a PrŠ Moravská Třebová
Komenského 287, 571 01
tel.: 601 332 221, 739 455 087, 461 310 467
spec-mt@seznam.cz, www.specmt.com

Informovaný souhlas se závěry vyšetření z poskytnuté poradenské služby ve školském poradenském zařízení (Zpráva a návrh doporučení)

Jméno a příjmení:.....

Datum narození:.....

Závěry poskytnuté poradenské služby (stručně popište):

.....
Prohlašuji, že jsem byl/a srozumitelně a jednoznačně informován/a v rámci závěrečné konzultace k vyšetření v ŠPZ o závěrech vyšetření a případně doporučených podpůrných opatřeních zejména:

- byl se mnou ústně projednán navrhovaný obsah zprávy
- byl se mnou ústně projednán navrhovaný obsah doporučení pro vzdělávání dítěte, žáka, studenta se speciálními vzdělávacími potřebami,
- porozuměl/a jsem jejich obsahu i povaze,
- byly se mnou projednány možné alternativy návrhů, které jsou nezbytné pro úpravy průběhu vzdělávání, včetně všech navrhovaných opatření a předvídatelných důsledcích, které mohou vyplnout z poskytování poradenské služby.

Písemnou zprávu z vyšetření a doporučení obsahující návrhy úprav ve vzdělávání si:

- osobně vyzvednu na pracovišti SPC po předchozí domluvě v provozní době centra,
- ze závažných důvodů se nemohu dostavit k převzetí zprávy, žádám, aby písemná zpráva z vyšetření a doporučení obsahující návrhy úprav ve vzdělávání byly zaslány na adresu mého (uvedeného) bydliště.

Po seznámení se s obsahem **Zprávy a Doporučení** požádám PPP nebo SPC osobně nebo telefonicky, emailem, o osobní konzultaci ke zprávě a doporučení, a to nejpozději do 5 pracovních dnů, ode dne jejich doručení.

Pokud do této lhůty o osobní konzultaci nepožádám, potvrzuji tím skutečnost, že akceptuji znění

- Zprávy
  - Doporučení
- bez dalších připomínek, a že jsem jejich obsahu plně porozuměl/a i bez další osobní konzultace.

- Písemná zpráva nebude vypracována z důvodu:.....

Poučení provedl/a,
podpis: _____

Dne: _____ Podpis zákonného zástupce/ zletilého žáka
nebo studenta: _____

V.....